

Навіны

БНФ «АДРАДЖЭНЬНЕ»

нумар 10 (43)

12 красавіка 2001 г.

УРОКІ 25 САКАВІКА ПАД СТРАХОЙ АКРЭСЬЦІНА

Заканчэньне. (Пачатак у № 9)

Вішук ВЯЧОРКА

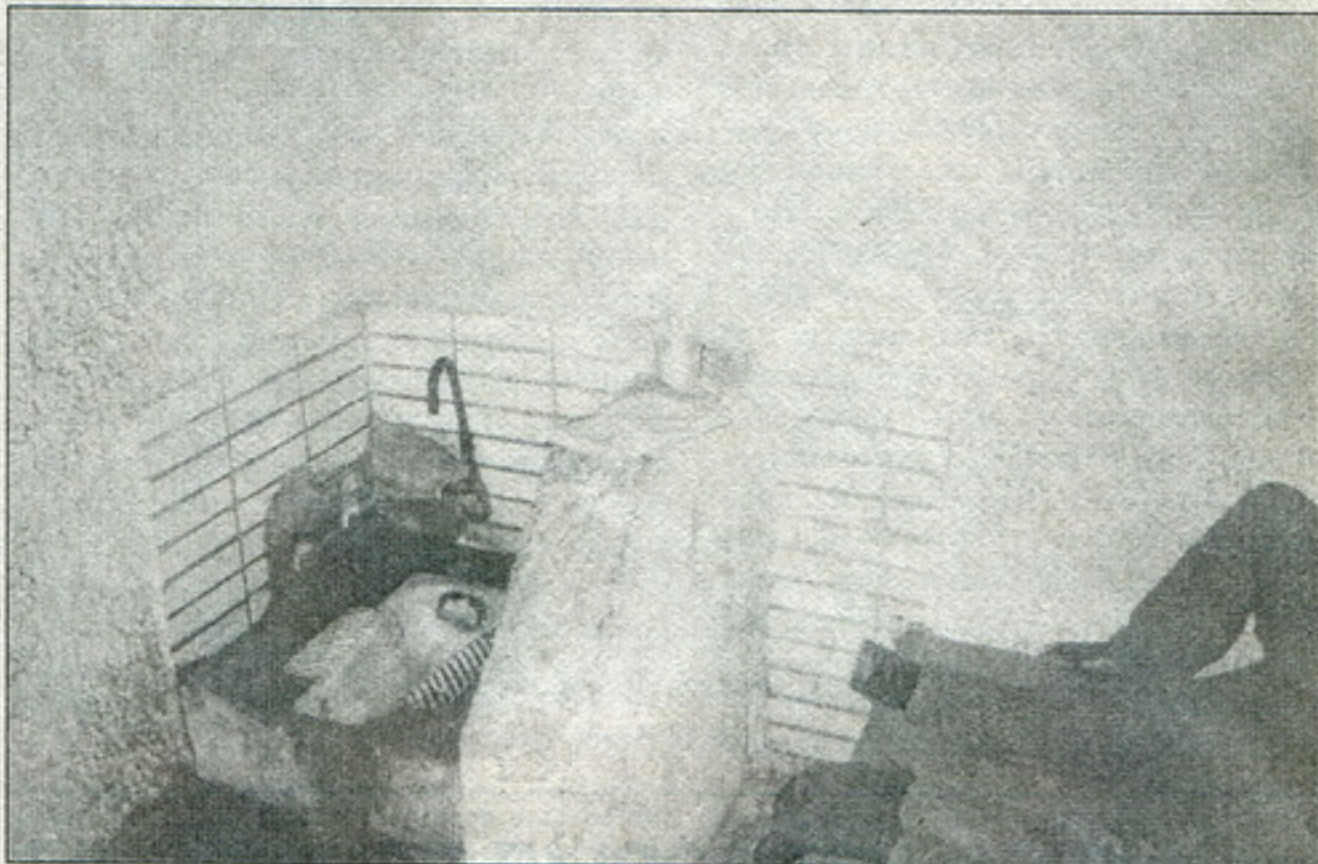
Высновы

Па-першае, рэжым адчувае жывёльны страх перад магчымым блізкім канцом. Нэрвы ў яго здаюць. Дасягнутыя кампрамісы з апанэнтамі ў апошні момант ламаюцца, і абсалютна без патрэбы ўжываецца сіла. Значыць, выразнае стратэгіі падаўленьня іншадумства ў рэжыму няма, але інстынкт самазахаваньня штурхае яго да сілавых разьвязаньняў.

Па-другое, рэжым не спадзяецца на сілавую структуру ў іх масе. Удзельнікі акцыі чулі й бачылі, як найвышэйшыя чыноўнікі спрабавалі "на месцы" кіраваць гэтай лякальнаю сутычкаю з сваім уласным народам, але безь вялікага толку, бо сярэднія афіцэры МУС, АМАП, нутраных войскаў толькі й рабілі, што брахаліся між сабой ды абзывалі адзін аднаго "ідыётамі". Незадаволенасьць міліцыі тым, што яе зноў "падставілі", была відавочная – і на акцыі, і пасля.

Па-трэцяе, спэцыяльны плян нэўтралізацыі 25 Сакавіка ў Менску, Горадні ды іншых гарадах, інтэнсіўная інфармацыйна-паклёпніцкая падрыхтоўка БТ да нашае сьвятога даты ды ўзгодненая трактоўка падзеяў БТ й расейскімі падкантрольнымі дзяржаве каналамі паказваюць, што зь незалежнасьцю маюць намер распраўляцца адмыслова.

Усе чулі хлусьню РТР, а таксама чыталі ў "Комсомольскай правде", нібыта сілы правапарадку паводзілі сябе ціхамірна, але вымушаныя былі востра зрэагаваць на спаленьне расейскага сьцягу. Што ж, спаленьне, на жаль, як кажуць, мела месца, але яно адбылося ля "Тэхнікі ў быце", і ніхто зь сілавых структураў на яго не адрэагаваў. Зачысткі ж і зьбіцьці мірных маніфэстантаў адбыліся праз паўтары гадзіны і за пару кілямэтраў – ля стэлы пры вул. Ерусалімскай. Да спаленьня расейска-

Акрэсьціна. У такой камэры сядзяць асуджаныя за Дзень Волі

га сьцягу мы – Фронт – ня маем ніякага дачынення, ды і недарэчна б выглядала гэтая заведама разбуральная акцыя на фоне стваральнага, сьвяточнага настрою, плянаванага на той дзень. Але варта было б расейцам задумацца, чаму ж у ціхамірнай і стокроць братэрскай Беларусі з зайздроснай рэгулярнасьцю паляць менавіта й толькі расейскія сьцягі. Як бы ні было, мы сьцягоў не палілі.

Судзілішча

У зьвязку зь ідэялігічнаю атмасфэраю вакол сьвята нясьціпла прыгадаю ўласны суд. Першы яго "заход" адбыўся 26 сакавіка. Судзьдзя Н. Вайцяховіч абвясціла мае правы паводле, як яна сказала, арт. 247 Кодэксу аб адміністрацыйных правапарушэньнях Рэспублікі Беларусь. Згадала права на абарону, на знаёмства з матэрыяламі справы, на адвод судзьдзі – але не згадала ані права выступаць у судзе на роднай мове, ані права на перакладніка. Я пахадайнічаў аб адвакаце, і працэс быў перанесены на сераду, 28 сакавіка. У сераду судзьдзя зноў пералічыла мне правы – і зноў "забылася" згадаць сярод іх нацыянальна-моўныя! Я вымушаны быў перапытацца, ці ўсе правы мне названыя, і толькі пасля гэтага

судзьдзя Вайцяховіч працытавала арт. 247 цалкам. Я заявіў хадайніцтва, каб альбо слуханьні йшлі па-беларуску, альбо мне быў дадзены перакладнік. Рэакцыя судзьдзі была нэрвовая, нават злосная, яна абвінаваціла мяне ў спробах зацягнуць працэс (хоць я прапанаваў ёй самой літаральна зараз жа перайсьці на беларускую мову й зьняць пытаньне), абсалютна незаконна адхіліла маё хадайніцтва й вымушаная была пагадзіцца зь ім толькі пасля энэргічных маіх і адваката пратэстаў. Перакладніца, якая, нібы ў насмешку, магла перакласьці ня больш за палову стандартных юрыдычных тэкстаў, была знойдзеная судом толькі ў чацьвер.

(Дадам што прысуд быў падрыхтаваны загадзя й зачытаны тэрмінова пасля адхіленьня большыні хадайніцтваў. Не далі выступіць нават адвакату).

Такім чынам, увесь кантэкст рэакцыі Лукашэнкавых уладаў на 25 Сакавіка – антыбеларускі. Гэта трэба ўлічыць тым (наіўным?) публіцыстам і гора-палітыкам, якія ці самі верылі, ці іншых пераконвалі верыць у чужое ператварэньне Лукашэнкі ў незалежніка напярэдадні выбараў.

Працяг на стар. 2

Пачатак на стар 1.

УРОКІ 25 САКАВІКА ПАД СТРАХОЙ АКРЭСЬЦІНА Прафэсіяналізм прэсы

Некалькі словаў пра кампэтэнтнасьць нашае "незалежнае" прэсы, пра ейную рэакцыю на падзеі. Тут, шчыра кажучы, здзіўляюць дзьве рэчы.

Па-першае, непрафэсійная рэпартёрская й фактаграфічная праца. Ну хто з майстроў пяра гутарыў падчас акцыі з арганізатарамі ці ўдзельнікаў у іхных нарадах, каб зьяважліва заяўляць, нібыта арганізатары вагаліся, ці не павесіць людзей на Бангалор? А дзе былі журналістскія вочы й вушы, калі Слава Сіўчык на Юбілейным пляцы празь міліцэйскі мэгафон казаў пра толькі што дасягнутую кампрамісную дамову з Навумавым, каб потым тыя журналісты па-халуйску хвалячы таго Навумава – майстра вырываньня мэгафонаў і зачыстак – ганіць арганізатараў за тое, што...

не пайнфармавалі людзей загалды пра зьмену маршруту, раскідаўшы за ноч сто тысяч улёткаў? Такую недарэчнасьць мог напісаць журналіст, які ніколі да вырабу й роскідку улёткаў ня меў дачыненьня, але навошта ў газэце рэдактар, які, не правярыўшы, ставіць гэта на перадавое месца? А дзе журналістаў насілі іхныя ногі, калі яны прагапілі і выпуск у неба балёнікаў, і палёт белых галубоў, і цэладзённае мужае граньне на лудзе –

як на бітве – Зьміцера Сасноўскага (ён жа Стары Ольса), якога, "стоячы яму на камені", атачылі амапаўцы, а ён не спыняў узносіць у паветра баявыя шатляндзка-беларускія гукі; а хэпэнінгі Маладога Фронту; а высокапрафэсійныя сьпевы й выдатныя строі гурту Ірыны Мазюк; а барды; а калёна рок-музыкаў на чале зь Лявонам Вольскім; а мінісьцяжочкі на дрэвах пасья мінаньня іх калёнаю? Ці ж гэта само сабой здарылася, без руплівага рыхтаваньня?

Па-другое, хранічна бракуе нашым журналістам аналітычнасьці. Ацэньваць акцыю можна, разумеючы, што яна – першая ў сэзоне. Яе задача – ня толькі засьведчыць моц незалежнасьці. Мусім спраўдзіць наш арганізацыйны й мабілізацыйны патэнцыял, разьявляюць і асьмеліць людзей перад наступнымі акцыямі, пік якіх павінны прыпасьці на момант рэгістрацыі ініцыятыўнай групы адзінага дэмакратычнага кандыдата й рэгістрацыі самога кандыдата. Таму – не наракайце, што мы не хацелі падстаўляць людзей пад дубінкі, а лепш добра й шматкроць анансуйце Чарнобыльскі шлях – перадусім у Менску, а таксама ў Гомлі й Магілёве. Разам – пераможам!

Акрэсьціна,
камэра № 12

Арышт Вячоркі і Бяляцкага мае палітычныя падставы

Паважаныя калегі!

Апошнім часам улады Беларусі ўжылі сэрыю акцыяў, накіраваных супраць лідэраў беларускіх апазыцыйных дэмакратычных партыяў і няўрадавых арганізацыяў.

У прыватнасьці, старшыня Беларускага Народнага Фронту (БНФ) і Цэнтру "Супольнасьць" Вінцук Вячорка й кіраўнік Праваабарончага Цэнтру "Вясна-96" Алесь Бяляцкі былі пакараныя адміністрацыйным арыштам.

Абставіны арышту й характар высунутых абвінавачваньняў дазваляюць сьцьвярджаць, што арышт В. Вячоркі й А. Бяляцкага зьяўляецца фактам палітычнага перасьледу дэмакратычных актывістаў.

Заклікаем вас выступіць у абарону нашых беларускіх калег і накіраваць скаргі старшыню менскага гарадскога суду Беларусі.

Зь сяброўскімі пажадаваньнямі,
Андрэй Блінушоў,
Праваабарончае Таварыства
"Мэмарыял" / Часопіс "Карта",
Разань, Расея

Кроніка

Агбыліся чарговыя паседжаньні аргкамітэту "Чарнобыльскага Шляху - 2001"

6 і 9 красавіка адбыліся чарговыя паседжаньні аргкамітэту па арганізацыі "Чарнобыльскага шляху - 2001". Абмяркоўваўся фармат акцыі, якая мае адбыцца ў гадавіну Чарнобыльскай катастрофы.

Лёзунг, пад якім будзе праводзіцца сёньняшняя акцыя -- "За Беларусь -- Дзеля будучыні!". Сябры аргкамітэту вырашылі, што збор 26 красавіка адбудзецца на плошчы Свабоды а 17-й гадзіне, дзе пройдзе гадзіна смутку, а аб 18 гадзіне пачнецца шэсьце па маршруце плошча Свабоды -- плошча Незалежнасьці дзеля ўручэньня пэтыцыі кіраўніцтву краіны.

На паседжаньні рабочай групы нацыянальнага аргкамітэту па адзначэньні 15-ай гадавіны Чарнобыльскай катастрофы ўдзельнікі таксама абмяркоўвалі мерапрыемствы, якія пройдуць у рамках акцыі напярэдадні самога шляху.

18--19 красавіка аб'яднаная апазыцыя будзе прымаць удзел у міжнародным кангрэсе "Сьвет пасья Чарнобылю", які ладзіць Генадзь Грушавы -- старшыня фонду "Дзецям Чарнобылю".

20 красавіка членам-карэспандэнтам НАН Беларусі Іванам Нікітчанкам будзе

беларускай праблематыцы.

На 26 красавіка будуць замоўленыя набажэнствы ў праваслаўных, каталіцкіх і пратэстанцкіх цэрквах за памерлых ад наступстваў чарнобыльскай катастрофы.

Сябрамі аргкамітэту была акрэсьленая неабходнасьць больш шырокай дзейнасьці аб'яднаных дэмакратычных сілаў у кірунку пераадоленьня чарнобыльскіх праблемаў. У зьвязку з гэтым было вырашана стварыць групу па падрыхтоўцы праграмаў, якія скіраваныя на мінімізацыю й пераадоленьне наступстваў Чарнобыльскай трагедыі. Плянуйца, што ў наваствораны "Камітэт па праблемах Чарнобыля" ўвойдуць вядучыя беларускія навукоўцы й грамадзкія дзеячы. Праца па стварэньні й арганізацыі камітэту даручана старшыні аргкамітэту, члену-карэспандэнту НАН Беларусі Івану Нікітчанку.

10 красавіка адбылося чарговае паседжаньне Каардынацыйнай рады дэмакратычных сілаў. Галоўная тэма, якую раз-

глядалі удзельнікі паседжаньня правядзеньне -- "Чарнобыльскага шляху - 2001", а таксама мерапрыемствы, якія будуць праведзеныя ў гадавіну трагедыі.

Сябрамі КРДС было вырашана падаць у Менгарвыканкам заяўку з падазвол на правядзеньне 26 красавіка зь 17:00 да 19:30 мерапрыемстваў, зьвязаных зь 15-й гадавінай Чарнобыльскай катастрофы.

Лёзунгі мерапрыемства: "За Беларусь -- Дзеля будучыні", "Беларусі -- жыць!".

Месца і час збору, пазначаныя ў заяўцы -- пляц Свабоды зь 17:00 да 17:30.

З 17:30 да 18:30 пройдзе Гадзіна смутку.

Пасья гэтага адбудзеца шэсьце па маршруце плошча Свабоды -- вуліца Леніна -- праспэкт Ф. Скарыны -- плошча Незалежнасьці. Шэсьце завершыцца а 19.30 перадачай па праблемах Чарнобылю ў Дом Ўраду.

Заяўленая колькасць удзельнікаў акцыі -- да 10 000 чалавек.

Прэсавая служба БНФ
"Адраджэньне" й Партыі БНФ

АКЦЫЯ Ў ПАДТРЫМКУ В. ВЯЧОРКІ І А. БЯЛЯЦКАГА Ў ВІЦЕБСКУ

5-га красавіка 2001 г. у Віцебску маладзёвыя арганізацыі правялі акцыю ў падтрымку зняволеных лідэраў апазыцыі.

А 12.00 у цэнтры гораду быў праведзены пікет падтрымкі. Кіраўнік Віцебскае арганізацыі Маладога Фронту Віктар Шляхцін, адказны сакратар Грамадзкага Аб'яднання ЦМІ "Контур" Юры Корбан і кіраўнік маладзёвае ініцыятывы "Адукатар" Кастусь Смолікаў трымалі плякаты з наступным зместам: "Патрабуем вызвалення лідэраў беларускае апазыцыі Вінцука Вячоркі і Алеся Бяляцкага", "Судовая сыстэма павінна быць адкрытай і незалежнай", "Злачынную ўладу ў адстаўку!". Над пікетуюцамі лунаў бел-чырвона-белы сцяг. Паралельна распаўсюджваліся ўлёткі з патрабаваннем вызвалення затрыманых. Нягледзячы на тое, што акцыя была несанкцыянаваная, ахоўнікі правапарадку

з'явіліся толькі празь 50 хвілінаў. Міліцыянты патрульна-паставой службы Кастрычніцкага раёну ветліва запрасілі ўдзельнікаў пікету прайсці у пастарунак. Пікетуючы ня сталі супраціўляцца і з разгорнутымі плякатамі й бел-чырвона-белым сцягам рушылі ў бок Кастрычніцкага РУУСу. У выніку атрымалася імправізаванае шэсьце праз цэнтар гораду, да якога, акрамя удзельнікаў пікету й міліцыянтаў, далучыліся журналісты, праваабаронцы з ПЦ "Вясна" й простыя мінакі. Паўсюдна чуліся галасы падтрымкі й незадаволенасці існуючым рэжымам. У пастарунку на затрыманых былі складзеныя пратаколы, сканфіскаваныя сцяг і плякаты. Пасля чаго пікетуюцаў вызвалілі.

В. П.

Атмасфэра зьнікнення даверу ў Беларусі

Заява, зробленая ў Кангрэсе ЗША дэпутатам Крыстафэрам Х. Сьмітам, сустаршынёй Камісіі ЗША па Бяспецы і Супрацоўніцтву ў Эўропе (Гельсынскі камітэт). (Неафіцыйны пераклад).

4 красавіка 2001

Спадар сьпікер, гэтая восеньню беларускі ўрад плянуе правесці другія з моманту абвешчання незалежнасці Беларусі прэзідэнцкія выбары. Гледзячы на рэпрэсійны дзеянні рэжыму Аляксандра Лукашэнкі, свабодныя, праўдзівыя і выніковыя выбары, якія Беларусь узялася правесці з улікам узятых на сябе абавязкаў перад АБСЭ, правесці будзе вельмі цяжка. Дэмакратычныя выбары патрабуюць неабходнасці стварэння атмасфэры даверу й павагі да асноўных правоў чалавека. На вялікі жаль, нядаўнія дзеянні беларускага ўраду не даюць магчымасці павялічыць гэты давер.

Зусім нядаўна, 25 сакавіка 2001 г., беларускія ўлады ініцыявалі жорсткі разгон удзельнікаў шэсьця на Дзень незалежнасці, арыштаваўшы ды зьбіўшы некаторых дэманстрантаў. Зь некаторых удзельнікаў былі спагнаныя штрафы, некалькі чалавек былі зняволеныя, сярод якіх старшыня Беларускага Народнага Фрону Вінцук Вячорка, які атрымаў 15-дзённы тэрмін зняволення, і Алесь Бяляцкі, старшыня праваабарончага цэнтру "Вясна", які быў зняволены на 10 дзён. Затрыманы й зьбіты быў 17-гадовы Зьміцер Ягораў, фотакарэспандэнт незарэгістраванай га-

зэты.

У дзень правядзення маршу дзяржаўнае тэлебачанне Беларусі абвінаваціла арганізатараў акцыі ў "намеры ўкінуць Беларусь у крывавы хаос". На пачатку году, напрыклад, беларускае тэлебачанне сьцьвярджала, што ЦРУ "узмаціла сваю дзейнасць" у Беларусі з нагоды набліжэння прэзідэнцкіх выбараў. 24 сакавіка, кіраўнік беларускага КГБ у інтэрвію тэлебачанню паабяцаў "узмаціць нагляд за замежнымі грамадзянамі, каб ня даць ім магчымасці ўмешвацца ўва ўнутраныя справы краіны".

12 сакавіка Лукашэнка падпісаў Дэкрэт №8, які уводзіць у дзеянне забароны й абмежаванні на выкарыстанне замежнай дапамогі, якая выдзяляецца незарэгістраваным арганізацыям дзеля пабудовы дэмакратычнага й прававога ладу ў краіне, у тым ліку й для назірання за правядзеннем выбараў. Беларускі ўрад сьцьвярджае, што праект КНГ АБСЭ па назіранні за выбарамі не адпавядае беларускай канстытуцыі й выбарчаму заканадаўству, хоць у законе ні слова ня сказана пра назіранне за выбарамі, а сам ўрад супрацьдзеічае спробам КНГ стварыць працоўныя групы, ускладаючы ўсе надзеі на адміністрацыйны рэсурс. Сам Лукашэнка заявіў, што зробіць усе магчымыя перашкоды для

Заява

Дзярждэпу ЗША

Злучаныя Штаты выказваюць сваю глыбокую занепакоенасць з нагоды дзеянняў беларускіх уладаў у дачыненні да беларускіх грамадзянаў, што адзначалі Дзень Волі 25 сакавіка 2001 году.

Беларускія ўлады адмовіліся выдаць дазвол на правядзенне шэсьця ў Менску й выкарысталі сілу для разгону грамадзянаў, якія мірна сабраліся адзначыць гэтую дату.

Каля 20 чалавек было арыштавана па ўсёй краіне. Некаторыя былі зняволеныя, напрыклад, Вінцук Вячорка, старшыня Беларускага Народнага Фронту (самай буйной дэмакратычнай палітычнай партыі), які атрымаў 15-дзённы тэрмін турэмнага зняволення. Іншыя, такія як дэпутат Людміла Гразнова, былі вымушаныя заплаціць штраф, перавышаючы месячны заробак. Актывіст-праваабаронца Алесь Бяляцкі й лідэр маладзёвай дэмакратычнай арганізацыі Павал Севярынец чакаюць суду (А. Бяляцкі й П. Севярынец атрымалі па 10 сутак арышту. – *Заўвага "Навінаў БНФ"*). Арышты працягваюцца.

Свабода слова й свабода правядзення сходаў зьяўляюцца асноўнымі правамі чалавека, якія неабходна паважаць. Беларускія ўлады заклікаюць да паляпшэння адносінаў зь міжнароднай супольнасцю. Мы заклікаем беларускія ўлады падтрымаць свае заявы сапраўднымі дзеяннямі й распачаць неадкладнае вызваленне спадара Вячоркі й іншых арыштаваных, зняць абвінавачанні на адрас спадароў Бяляцкага й Севярынца, спыніць карныя меры супраць тых, хто адзначаў Дзень Волі.

Дзяржаўны дэпартамент ЗША

Прэсавая служба

Сакавік 30, 2001

падрыхтоўкі незалежных назіральнікаў, сказаўшы: "У Беларусі паўстанцаў ня будзе". На пачатку году Лукашэнка абвінаваціў КНГ у "перавышэнні паўнамоцтваў", дадаўшы, што АБСЭ плянуе падрыхтаваць 14 000-18 000 ваяроў пад прыкрыццём назіральнікаў за выбарамі.

Спадар сьпікер, я заклапочаны спробамі ўціску рэлігійных арганізацыяў у Беларусі. У мінулым месяцы Савет Міністраў РБ забараніў замежным святарам наведваць Беларусь зь нерэлігійнымі мэтамі, што ўключае кантакты з рэлігійнымі й іншымі арганізацыямі, удзел у канфэрэнцыях і іншых акцыях, у тым ліку і дабрачынных. Урадавыя

Працяг на стар. 4

ЛІДЭР МАЛАДОГА ФРОНТУ ПАВАЛ СЕВЯРЫНЕЦ АСУДЖАНЫ ЗА ДЗЕНЬ ВОЛІ

5 красавіка ў судзе Цэнтральнага раёну гораду Менску адбыўся суд над лідэрам Маладога Фронту Паўлам Севярынцам, вьшнік якога — дзесяць сутак адміністрацыйнага арышту.

Прысуд быў вынесены судзьдзёй Паўлючук паводле славутага артыкула 167, частка 2 Адміністрацыйнага Кодэксу РБ, які прадугледжвае пакараньне ў сувязі з правядзеньнем несанкцыянаваных мітынгаў і шэсьцяў. Паўла абвінавачвалі ў тым, што ён нібыта арганізаваў шэсьце і мітынг на Дзень Волі 25 сакавіка. Сьведчылі два міліцыянты, супрацоўнікі Цэнтральнага і Савецкага РУУСаў.

Сам Севярынец катэгарычна адмовіўся лічыць сябе вінаватым. Зь ягоных словаў, ён адзначаў Дзень Волі і ня бачыць у сваіх дзеяньнях нічога крымінальнага.

На жаль, судзьдзя Паўлючук вырашыла інакш. Дарэчы, менавіта яна, і паводле таго ж артыкула, прысудзіла Паўлу 400 даляраў штрафу за правядзеньне акцыі "ЛЮБОВІ! СВАБОДЫ! ПЕРАМЕНАЎ!".

Цікавы той момант, што старшыня Маладога Фронту ня быў сярод заяўнікаў акцыі на Дзень Волі, але, тым ня менш, апынуўся ў спэцпрыёмніку-разьмеркавальніку на вуліцы Акрэсьціна.

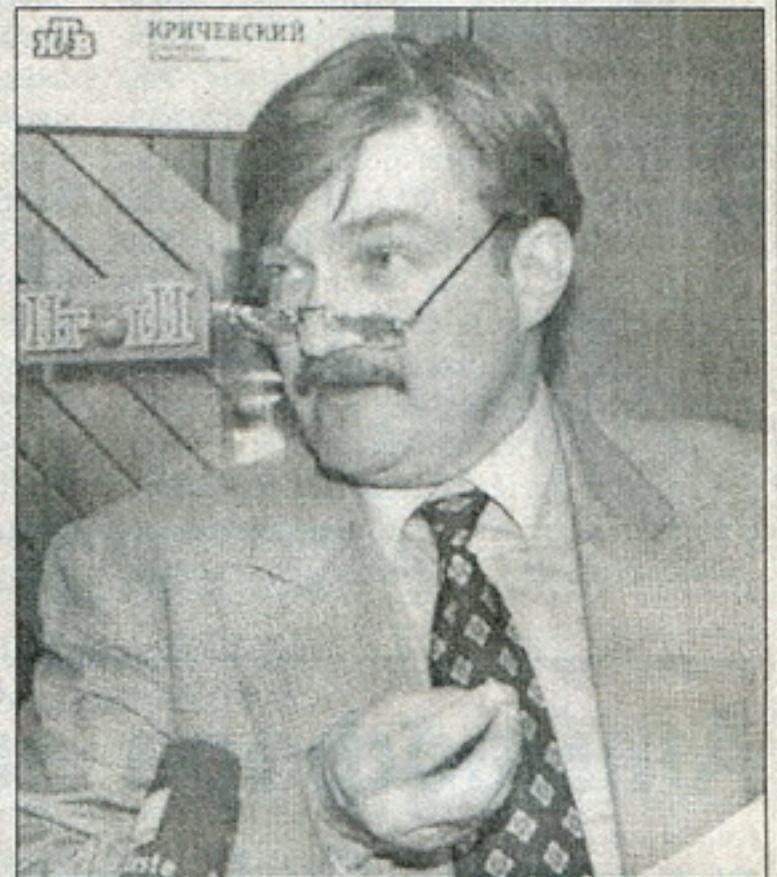
МАЛАДЫ ФРОНТ ВЫСТУПІЎ У ПАДТРЫМКУ НТВ

6 красавіка МАЛАДЫ ФРОНТ правёў акцыю ў падтрымку НТВ. Каля 20 маладафронтаўцаў зьявіліся перад будынкам расейскае амбасады, трымаючы ў руках зьлёненыя балёнікі зь лягатыпам НТВ і надпісам "Жыве!", а таксама плякат, на якім Пуцін душыў НТВ, а Лукашэнка тымчасам выцягваў грошы тэлеканалу.

Стаўшы каля ўваходу ў амбасаду, маладафронтаўцы пачалі скандаваць "Жыве НТВ!", "Жыве незалежная прэса!", "Свабоду слова!" і "Жыве Беларусь!". За акцыяй назірала чацьвёра міліцыянтаў — ахоўнікаў амбасады. Акцыя была хутка падрыхтаваная, месца й час правядзеньня вызначаліся зыходзячы з "апэратыўных звестак". Праўдападобна, дзякуючы гэтаму не было міліцэйскіх патрулёў, супрацоўнікаў КДБ, нават ніводнага "відэааматара". Упершыню за доўгі час нікога з маладафронтаўцаў не затрымалі.

Сярод журналістаў, якія прысутнічалі на акцыі, быў распаўсюджаны зварот да расейскага грамадства. У ім Малады Фронт выказаў салідарнасьць з журналістамі НТВ і заклікаў расейцаў бараніць свабоду сло-

ва ў сваёй краіне, зьвярнуўшы, аднак, увагу на тое, што "вялікадзяржаўніцкая" пазыцыя некаторых расейскіх мэдыяў падточвае асновы дэмакратыі ў самой Расеі: "Марна абараняць дэмакратыю ў

Дырэктар НТВ Яўгеній Кісялёў

сваёй краіне, спрыяючы дыктатарам і злодзеям у суседзьяў. Расейскаму грамадству час зрабіць выбар: альбо свабода, альбо імперыя. За нашу й вашу волю!"

Рэха

Пачатак на стар. 3

Атмасфэра зьнікненьня даверу ў Беларусі

чыноўнікі адмовілі ў рэгістрацыі габрэйскіх камунаў з нагоды, што яны ня маюць "юрыдычнага адрасу". У лютым, дзяржаўнае тэлебачаньне Беларусі выпусьціла праграму, у якой каталіцызм разглядаецца ў якасьці асноўнай пагрозы існаваньню беларускай нацыі. У студзені лідэры беларускіх пратэстантаў былі названыя "дзікімі фанатыкамі" у адным з артыкулаў дзяржаўнай газэты.

У Беларусі таксама робяцца спробы пазбавіць людзей свабоднага друку й свабоды слова.

Рэдактары многіх газэтаў былі аштрафаваныя за нібыта "зьдзейсьненьня" парушэньні Закону аб друку і сродках масавай інфармацыі. Многія выданьні былі канфіскаваныя й зьнішчаныя, а іх распаўсюднікі арыштаваныя. Маладзёвыя арганізацыі былі абвінавачаныя ў дзеяньнях, што нібыта паслабляюць дзяржаўны лад і падрываюць сацыяльную й эканамічную стабільнасьць. Падлеткі былі арыштаваныя за ўдзел у акцыях пратэсту й пікетаваньні, некаторыя былі затрыманыя за распаўсюджваньне газэтаў з заклікам да

правядзеньня рэформаў і з заклікам да ўладаў растлумачыць факты зьнікненьня вядомых палітыкаў. Беларускае радыё й тэлебачаньне адмяніла запланаваныя ў этэры выступленьні патэнцыйных кандыдатаў на пасаду прэзыдэнта й лідэраў апазыцыі. Намесьнік міністра адукацыі загадаў сваім падначаленым адмяніць правядзеньне сэмінараў, арганізаваных Народным Унівэрсытэтам.

Лукашэнка таксама распачаў рэпрэсіі супраць патэнцыйных кандыдатаў на пасаду прэзыдэнта й іхных сем'яў, спрабуючы перашкодзіць іхнаму посьпеху на выбарах.

Так, родныя былога прэм'ер-міністра Міхаіла Чыгіра сталі мішэнямі для рэпрэсійных мераў. Жонка Чыгіра была абвінавачаная ў аказаньні супрацьдзеяньня прадстаўнікам міліцыі, а ягоны сын, Аляксандар, быў абвінавачаны ў крадзяжы ў буйных памерах. Чыгір не адзіны кандыдат, што стаў аб'ектам рэпрэсіяў. Запланаваная сустрэча Сямёна Домаша з сваімі выбаршыкамі ў гатэлі "Турыст" была адмененая паводле загаду магілёўскіх уладаў. Дырэктар аднаго зь

берасьцейскіх дамоў для людзей з парушэньнем слыху быў звольнены пасля правядзеньня там сустрэчы з Домашам. Уладзімер Ганчарык, лідэр мясцовых прафсаюзаў, зараз мусіць канкураваць са створанамі пад кантролем дзяржавы прафсаюзамі, мэта якіх — пазбавіць яго падтрымкі.

Калі паглядзець на гэтыя й іншыя дзеянні лукашэнкаўскага рэжыму, можна прыйсьці да высновы, што рэжым стварыў нездаровае асяродзьдзе напружаныя выбараў.

Спадар сьпікер, паводзіны рэжыму сьведчаць пра няздольнасьць і адсутнасьць жаданьня правядзеньня вольных і справядлівых выбараў. На мінулым тыдні прэзыдэнт Лукашэнка засяродзіў увагу на неабходнасьці стварэньня атмасфэры даверу ў дзьвюхбаковых беларуска-амэрыканскіх адносінах. Я заклікаю спадара Лукашэнку перавесці ягоныя словы ў дзеянні, якія б паспрыялі стварэньню атмасфэры даверу й прывялі б да выхаду Беларусі з уласна створанай ізаляцыі ад эўраатлянтскай дэмакратыі.

МАЛАДЫ ФРОНТ ПРАВЁЎ АКЦЫЮ, ПРЫСЬВЕЧАНУЮ ДНЮ ЗДАРОЎЯ

7 красавіка 2001 г., у Дзень здароўя, санітарная служба Маладога Фронту абышла карпусы Беларускага дзяржаўнага ўнівэрсытэту інфарматыкі й радыёэлектронікі ды Політэхнічнай акадэміі, а таксама прылеглыя да іх вуліцы, каб растлумачыць маладым беларусам, якую небяспеку нясе для нашага краю мазаічная псыхапатыя, ды як ад яе засьцерагчыся.

Дзеля дэманстрацыі тыповых симптомаў, група лекараў у белых халатах вяла вусатага пацыента ў хакейным шлеме. Апошні вызначаўся агрэсіўнасьцю й зьменлівым настроем: то гучна патрабаваў "пастроіць больша лядовых дварцоў", то заклікаў ісьці на пл. Бангалор – толькі прафэсійная вытрымка санітараў перашкаджала яму нанесці траўмы сабе й навакольным. Падчас абыходу мінакам раздаваліся памятки наступнага зьместу:

га псыхахіраманта" кажа: асабліваю небяспеку ўяўляюць прадстаўнікі ўладаў, ад кантактаў зь якімі варта ўстрымлівацца. Прагляды праграмаў БТ і чытаньне афіцыйна дапушчальныя толькі з выкарыстаньнем прэзэрватываў, супрацьгазаў і зацемененых акулераў.

Але ж галоўны рэцэпт: прыйсьці на прэзыдэнцкія выбары й прагаласаваць за здаровага кандыдата. Усімі сродкамі супраціўляцца фальсыфікацыі.

Мазаічная псыхапатыя – гэта небяспечна!

"Як сьведчаць дасьледваньні Асацыяцыі незалежных санітараў і псыхіятараў, над нашай краінай нависла пагроза масавай эпідэміі цяжкае хваробы.

Ярка выяўлены мазаічны псыхапат, працяглыя прамовы якога транслююць дзяржаўная тэлевізія, нездаровыя маніі тыражуюць афіцыйныя выданьні, а фобіі прапагандуюць таталітарныя сэкты, нахштальт БПСМ і КПБ, зьяўляецца фактарам небяспэкі для мільёнаў беларускіх грамадзянаў.

Я Даведнік маладо-

Толькі поўная ізаляцыя галоўнага псыхапата верне спакой вам і вашым сям'ям!"

Былі раздадзеныя прыблізна сямсот памятак, ды прынамсі ўдвая больша колькасьць людзей трапіла пад візуальнае ўздзеяньне акцыі – калярытная фігура хворага прыцягвала ўвагу моладзі, якая вялікімі гурмамі зьбіралася, каб на яго паглядзець. Мерапрыемства прайшло з тэрапэўтычнымі прыступамі здаровага сьмеху, скончылася мірна й паспяхова.

Пасланьне беларускаму народу

10 красавіка ў цэнтры Менску Малады Фронт правёў акцыю па распаўсюду "Послания беларусскаму народу от Президента национального олимпийского комитета всех славян".

Месцам пачатку акцыі стаў сквэр каля рэзыдэнцыі Лукашэнкі. Маладафронтаўцы ў сквэры, акрамя журналістаў, убачылі супрацоўнікаў органаў у форме й цывільным. Паклеіўшы на твары вялізныя ваяўнічыя вусы, моладзь пайшла па пр. Скарыны да пл. Незалежнасьці, раздаючы на шляху ўлёткі мінакам. У іх ад імя "Президента национального олимпийского комитета всех славян" паведамлялася, што ён горка расчараваўся ў беларускім народзе, які "развалил экономику, т.к. хотел меньше работать, а больше есть, да ещё и кормить своих детей". У заключэньне прэзыдэнт НАК выставіў ультыматум, што калі яго ня выберуць на наступны тэрмін, то ён зьедзе з краіны па запрашэньні Хуана Антоніё Самаранча.

Спачатку акцыя праходзіла досыць спакойна, людзі ахвотна бралі ўлёткі. Але на падыходзе да плошчы Незалежнасьці, дзе ў той час выступаў Лукашэнка перад "палаткай", людзі ў цывільным затрымалі двух непаўнагадовых удзельнікаў акцыі. Іх адвезлі ў Ленінскі РУУС, склалі пратаколы і празь некаторы час адпусьцілі.

У падтрымку палітвязьняў

Малады Фронт працягвае сэр'ёзна акцыю.

11 красавіка Малады Фронт зладзіў на Акрэсьціна пікет у падтрымку палітвязьняў П. Севярынца (старшыня МФ), В. Вячоркі (старшыня БНФ), А. Бяляцкага (кіраўнік праваабарончага цэнтру "Вясна") і Ю. Беленькага (в.а. старшыні КХП – БНФ), пацярпелых за Дзень Волі. Каля 12:00 сябры Маладога Фронту разгарнулі насупраць спэцпрыёмніку-разьмеркавальніку нацыянальны сыяг і некалькі плякатаў: "Наш час набліжаецца. Рэжым нэрвуецца", "Мяняем Сашу на Пашу!" і інш. Пікетоўшчыкі скандавалі лёзунгі ў падтрымку зьняволеных. Арыштаваныя за Дзень Волі махалі ў адказ праз краты камэраў. Пікет стаў добрай маральнай падтрымкай для ўвязьненых і засьведчыў, што беларуская моладзь не баіцца гэтага прагнілага рэжыму.

Акцыя была падрыхтаваная ў таямніцы, таму міліцыя не пасьпела на яе адрагаваць.

Матэрыялы падрыхтавала прэсавая служба Маладога Фронту

КАНСТЫТУЦЫЯ, ЯКАЯ НЕ АДБЫПАСЯ

Падзея, якая адбылася 15-га сакавіка 1994 г. зьяўляецца актуальнай і сёньня, яна будзе актуальнай да таго часу, пакуль будзе заставацца сымбалам дэмакратыі і прававой дзяржавы. Ідзе пра Канстытуцыю, пра тое, як яна прымалася, што гэтаму папярэднічала, і што з гэтым было звязана. Пра ўсё гэта мы вырашылі запытацца ў людзей, якія стаялі ля вытокаў яе прыняцьця – Мечыслава Грыба, які быў на чале Вярхоўнага Савету 12-га скліканьня і падпісаў гістарычны дакумэнт, і Валянціна Голубева, сябра канстытуцыйнай камісіі ад апазыцыі БНФ і непасрэднага ўдзельніка тых падзеяў. Як цяпер людзі ацэньваюцца тэма падзеі? Што можна было б зьмяніць? Чаго не рабіць? Пра гэта – у нашым кароткім дасьледаваньні.

Валянцін ГОЛУБЕЎ: Я быў сябрам канстытуцыйнай камісіі ў Вярхоўным Савеце 12-га скліканьня з 1990 г., і ці трэба Беларусі прэзыдэнт ці ня трэба, было самым першым пытаньнем, якое паўстала перад нашай камісіяй. І пасля прыняцьця Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце ў ліпені 1990-га году й наданьню Дэкларацыі статусу канстытуцыйнага закону, неабходнасьць для дзяржавы прыняцьця новай Канстытуцыі стала надзвычай надзённым пытаньнем. І яно стаяла востра: "Якой дзяржавай будзе Беларусь: парламэнцкай ці прэзыдэнцкай рэспублікай?" Маецца на ўвазе, рэспублікай як формай дзяржаўнага рэжыму, а не як адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкай. Былі створаныя дзьве групы па выпрацоўцы праекту. Адно ўзначаліў Віктар Ганчар, туды яшчэ ўвайшлі Зьміцер Булахаў, я, прыяжджаў з калгасу Аляксандар Лукашэнка, які пэрыядычна чытаў, што мы там напрацоўвалі, і другая група, якую ўзначальваў Васіль Шаладонаў. Папрацаваўшы некалькі месяцаў, абедзьве групы прыйшлі да высновы, што ў Беларусі няма неабходнасьці ўвядзеньня прэзыдэнцкай пасады. І толькі ў 1993 годзе, калі ўжо была напісаная і ўхвалена гэтая Канстытуцыя парламэнцкай дзяржавы, спадар Вячаслаў Кебіч, старшыня Савета міністраў, і ягонае атачэньне – дэпутацкая група "Беларусь", выступілі зь ініцыятывай увядзеньня пасады прэзыдэнта, запэўніваючы Кебіча, што гэтая пасада для яго. Рабочую групу вымусілі зрабіць новы праект, але вельмі цяжка было ўсё збалянсаваць. А 1993-ці быў яшчэ вельмі цяжкім годам, у палітычным сэнсе. Правалілася спроба правесці датэрміновыя парламэнцкія выбары, хаця патрэбная колькасьць падпісаў была сабраная. Потым стаяла праблема далучацца ці не Беларусі да дамовы аб калектыўнай бясьпецы. Гэта ўсё адцягвала ўвагу ад Канстытуцыі. Але як бы там не было, калі Вярхоўны Савет адмовіў у рэфэрэндуме аб правядзеньні дэмакратычных выбараў, парламэнцкая

большасьць паабяцала, што неўзабаве новая Канстытуцыя будзе прынятая.

Для падтрымкі дэмакратычных працэсаў у Беларусі напачатку 1994 г. сюды прыехаў прэзыдэнт ЗША Біл Клінтан. Ён сустрэўся са Станіславам Шушкевічам і лідэрам апазыцыі Зянонам Пазьняком. Але атачэньне Кебіча ўжо набірала та-

Папрацаваўшы некалькі месяцаў, абедзьве групы прыйшлі да высновы, што ў Беларусі няма неабходнасьці ўвядзеньня прэзыдэнцкай пасады. І толькі ў 1993 годзе, калі ўжо была напісаная і ўхвалена Канстытуцыя парламэнцкай дзяржавы кебічава атачэньне – дэпутацкая група "Беларусь", выступіла зь ініцыятывай увядзеньня пасады прэзыдэнта, запэўніваючы Кебіча, што гэтая пасада для яго.

кую сілу, што пасля ад'езду Клінтана Вярхоўны Савет зь ініцыятывы Ганчара, Булахава й Лукашэнкі пазбавіў пасады Шушкевіча, які тады ўспрымаўся гарантам дэмакратычных працэсаў у Беларусі. Старшынём Вярхоўнага Савету быў абраны Мечыслаў Грыб, які тады займаў даволі хісткую пазыцыю. І дзякуючы Грыбу, нягледзячы на пратэсты апазыцыі, была ўведзеная новая сыстэма галасаваньня. Былі уведзеныя бюлетэні для кожнага дэпутата й датэрміновае галасаваньне. Распачалася апрацоўка асобных дэпутатаў, іх выклікалі ў Савет Міністраў і схілялі да галасаваньня за "прэзыдэнцкі" разьдзел у праекце Канстытуцыі. Мы, апазыцыя, нават не галасавалі, за што нас шмат хто тады абвінавачваў. Але, як ўрэшце выявілася, гэты разьдзел быў чужародны й любому прэзыдэнту было б цяжка паводле яго працаваць. Таму ўсё роўна патрэбныя былі зьмены, і калі прэзыдэнтам быў абраны чалавек высокакультурны, то ён павінен быў бы працаваць над далейшай дэмакратызацыяй Асноўнага закону. Лукашэнка выкарыстаў гэтыя хібы ў іншы бок, у бок умацаваньня сваёй улады. І рэфэрэндумы, якія ён правёў, даюць як бы законныя падставы для ўмацаваньня асабістай улады.

– Чаму, на Вашую думку, перамог Лукашэнка, калі "прэзыдэнцкі" разьдзел рыхтаваўся пад Кебіча?

– Я буду выказаць толькі ўласную думку, хаця ведаю сытуацыю зьвонку (я быў даверанай асобай Пазьняка на прэзыдэнцкіх выбарах). Перад выбарамі з намі размаўляў Кебіч і казаў, што больш за ўсё трэба баяцца Лукашэнку, таму што ён сутыкнуўся зь ім на выбарах у Вярхоўны Савет СССР і ведаў, якія мэтады можа ўжыць гэты супернік. Мы тады былі яшчэ маладасьведчаныя палітыкі, а Зянон Пазьняк быў занадта ўпэўнены ў сваіх сілах. І яшчэ – мы дрэнна ведалі такую навуку як паліталёгія. Ставілася задача не перамагаць, а казаць людзям праўду, і, як зараз ацэньваю, гэты лёзунг не зусім правільны. Народны фронт не павінен казаць людзям няпраўду, але ёсьць такая праўда, пра якую людзям не заўсёды трэба й сказаць.

Калі вы павітаецеся з чалавекам, у якога адно вока: "Прывітаньне, аднавокі!", вы яму скажаце праўду, але гэты чалавек больш ніколі не захоча з вамі сустрэцца і тым больш прагаласаваць за вас. Так у нас атрымалася з расейцамі, камуністамі, былымі вайскоўцамі, пэнсіянэрамі й г.д. Тут мы прайгралі самі, а

грамадства дзеяньнямі БНФ, дзеяньнямі апазыцыі было падрыхтаванае да таго, што патрэбна змагацца з карупцыяй.

Кебіч уяўляў гэты карумпаваны рэжым, а ў Шушкевіча, на думку грамадства, спроба пакіраваць не атрымалася. У гэтай сытуацыі было два барацьбіты з карупцыяй – Лукашэнка й Пазьняк, але Лукашэнка змог паказаць, што ён будзе змагацца з карупцыяй для людзей, а Зянон атрымаўся разбуральнікам – ён змагаўся і з расейцамі, і з камуністамі, і з пэнсіянэрамі й г.д. Лукашэнка пры дапамозе папулісцкай фразы змог паказаць сябе большым стваральнікам, чым іншыя, і выкарыстаўшы тэма набыткі, якія апазыцыя стварыла ў 1990-ыя гады, сягнуць на вяршыню ўлады.

І яшчэ адзін момант. Лукашэнка быў адзіны ненамэнклятурны кандыдат для шырокай публікі, у першаю чаргу вясковай. Яго не зусім правільныя беларуская й расейская мовы, тое, што ён ня ўмее добра выступіць, вясковаму люду падабалася – вось гэта "наш". Вясковыя людзі ўпершыню ў жыцьці атрымалі магчымасьць абраць такога чалавека, якога хацелі. Як быццам свайго сына, хоць і непісьменнага, але блізкага да іх.

Пачатак на стар 6.

КАНСТЫТУЦЫЯ, ЯКАЯ НЕ АДБЫПАСЯ

Мечыслаў ГРЫБ: Па-першае, я хацеў бы адзначыць, што Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, якую мне пашчасціла падпісаць, распрацоўвалася Вярхоўным Саветам 12-га скліканьня. Былі створаныя дзьве камісіі: афіцыйную ўзначаліў Шалалонаў, а апазыцыйную – Ганчар. Праект доўга дыскутаваўся й аналізаваўся. У ім інстытут прэзыдэнцтва існаваў з самага пачатку, але да прыняцьця яго, на працягу чатырох гадоў, ён выклікаў вялікія спрэчкі. Супраць гэтага праекту выступала й група апазыцыі на чале зь Янонам Пазыняком, таксама былі й іншыя думкі. Але ўва ўмовах, калі вакол Беларусі пачалі зьяўляцца прэзыдэнцкія дзяржавы, гэтае пытаньне стала надзённым. Да таго ж дэпутацкая група "Беларусь" ніяк не магла вызначыцца ў гэтым пытаньні. Таму была прынятая такая форма галасаваньня, каб кожны дэпутат мог асабіста прагаласаваць за той ці іншы разьдзел Канстытуцыі. Нават кропка з коскай прымалася большасьцю ў 2/3 галасоў. Цяпер шмат людзей мне задаюць пытаньне: "А што было б, калі б не было інстытуту прэзыдэнцтва?" Я лічу, што справа не ў пасадзе прэзыдэнта, а ў тым, хто яе заняў. Хачу сказаць, што працаваць ва ўмовах парламэнцкай рэспублікі вельмі цяжка. Вярхоўны Савет быў ўмоўна падзелены на некалькі групаў, якія мелі розныя інтарэсы, ішла сапраўдная бойка, кожны імкнуўся пацягнуць коўдру на сябе. Без адзінага кіраваньня было цяжка нешта зрабіць. Кожны дэпутат хацеў уплываць на палітыку ўраду.

Зь сёньняшняй пазыцыі можна сказаць, што можна было падысьці да гэта-

Так сьвяткавалі Дзень Канстытуцыі 15 сакавіка 2001 г.

кон 1994 году. Таму што ў той час мы ня ведалі як можа быць. Цяпер мы гэта зразумелі.

Зразумелі, што трэба зьмяняць, дапрацоўваць артыкул 100 Канстытуцыі, дзе ідзе аб прэзыдэнцкіх паўнамоцтвах, але ў Вярхоўнага Савету 12-га скліканьня не хапіла ні моцы, ні волі, каб гэта ажыццявіць.

Мы паўгоду працавалі без прэзыдэн-

заў. Паразумеўня не было, і ён мне сказаў: "Ты заплюшчы адно вока й зрабі выгляд, што ты нічога ня бачыш". Такі ў чалавека падыход. Але адно вока не заплюшчваецца, таму я й не рабіў гэтага. Потым былі яшчэ спробы зьліквідаваць заканадаўчую ўладу, яшчэ і яшчэ... І нарэшце быў праведзены рэфэрэндум.

Мэханізмы, закладзеныя раней, практычна зламаныя, балянс галінаў улады парушаны, таму нельга казаць ні пра які працэс канстытуцыйнага будаўніцтва.

Напрыканцы хацелася б зазначыць, што чарговыя ўгодкі прыняцьця Канстытуцыі незалежнай Беларусі прайшлі ціха й незаўважна ў палітычным колах нашае краіны. Хаця, здавалася б, падзея вартая, і добрая інфармацыйная нагода ў наяўнасці. Але гэты дзень, абвешчаны сьвяточным, так ніколі й ня стаў сьвятам. Выходным – так, сьвятам – не. Чаму? А таму, што Канстытуцыя не ўспрымалася як такая, як найвышэйшы закон нацыі, закон жыцьцёвы й натуральны, а не напісаны й забыты. Калі Статут вялікага Княства Літоўскага дзейнічаў дзевяць гадоў, то Асноўны закон 1994-га году – два гады. Адсюль выснова: пакуль кожны грамадзянін ня будзе ведаць пра Статут і шанавачь яго – ніякая Канстытуцыя ня будзе мець вартасці ў нашым грамадстве. Традыцый патрэбна ня толькі ведаць, але захоўваць і працягваць.

Андрусь УНУЧАК

Гэта была дастаткова дэмакратычная Канстытуцыя, якая прайшла за межнюю экспэртызу...

...Я лічу, што справа не ў пасадзе прэзыдэнта, а ў тым, хто яе заняў.

га пытаньня больш асьцярожна, можа, спачатку трэба было паспрабаваць абіраць прэзыдэнта Вярхоўным Саветам... Але тады нам, крыху ўкусіўшым дэмакратыі й волі, здавалася, што калі народ сам абярэ прэзыдэнта, то гэта будзе найбольш справядліва.

Па вялікім рахунку, гэта была дастаткова дэмакратычная Канстытуцыя, якая прайшла і замежную экспэртызу, але былі й незадаволеныя, якія крытыкавалі гэтую Канстытуцыю. Аднак усё лепш разумеецца на адлегласьці. Прайшоў час і цяпер відавочна, што ўся апазыцыя прагаласавала б за Асноўны за-

та, паўгоду зь ім (апошні час нашае працы). Нам даводзілася нават заробак атрымліваць праз суд, ціск быў велізарны. Частка людзей была запалоханая, частка была падкупленая, частка пераведзеная на іншыя пасады. Мы не маглі нават сабраць кворум. А Вярхоўны Савет 13-га скліканьня усё гэта бачыў, але ад пачатку шукаў шляхі пагадненьня, хаця сёньня ўсім бачна, што іх немагчыма было знайсці. І сёньня гэта відавочна для ўсіх. Атрымалі тое, што атрымалі. Я хацеў бы адзначыць, што Аляксандар Рыгоравіч адразу пасля абраньня на пасаду заявіў, што яму патрэбная заканадаўчая сіла для ягоных ука-

Абыход кватэраў – асноўны складнік выбарчай кампаніі

Час прэзыдэнцкіх выбараў набліжаецца. Дакладная дата нам пакуль яшчэ невядомая, але кампанія фактычна ўжо пачалася.

Па тых захадах, якія прадпрымае рэжым ужо цяпер, можна меркаваць аб мэтадах, што будуць пакладзеныя ў аснову стратэгіі па ўтрыманьні ўлады: гэта стварэньне адмоўнага вобразу кандыдата ад дэмакратычных сілаў, зачыстка інфармацыйнага поля, татальная прапагандовая атака на грамадскую сьвядомасьць, маніпуляваньне пачуцьцямі людзей, запалохваньне й інш. Натуральна, могуць быць ужытыя й новыя, арыгінальныя мэтады – да гэтага мы мусім быць падрыхтаванымі. Але тое, што вышэйпералічаныя сродкі барацьбы будуць выкарыстаныя супраць нас – дакладна. Гэта значыць, што перамогу мы можам атрымаць толькі ў тым выпадку, калі эфэктыўна выкарыстаем усе наяўныя рэсурсы й адпрацуем кампанію інтэнсіўна й самаадана.

Вялікае значэньне для посьпеху будзе мець добра распрацаваная стратэгія. І тут вялікая адказнасьць будзе ляжаць на нашым кіраўніцтве, паколькі менавіта лідэры Фронту прымаюць і будуць прымаць стратэгічныя рашэньні. Перакананы, што на гэтым роўні плянаваньня памылак ня будзе зроблена. А гэта значыць, што канчатковы посьпех залежыць ад працы шараговых актывістаў, рэгіянальных лідэраў Фронту, прыхільнікаў і дабрахвотнікаў.

Натуральна, працы будзе шмат. І мы павінны выкарыстаць наш асноўны рэсурс – людзкі – максымальна эфэктыўна. Мы мусім вельмі паважна паставіцца да кожнага пункту стратэгічнага пляну, не падзяляючы кірункі на "найбольш важкія" й "другасныя".

Разам з тым, мы павінны памятаць, што нашае змаганьне ня ёсьць няроўным, наша перамога ня будзе цудам. Тут вядзецца не пра неабходны для кожнае кампаніі аптымізм і станоўчы настрой, але пра рэальную ацэнку сілаў. Натуральна, рэжым кантралюе вялікія грашовыя сродкі, СМІ, міліцыю, суды... Але, маючы ўсе магчымасьці, рэжым так і ня здолеў стварыць за 7 гадоў ніводнай структуры, якая б забясьпечвала яму падтрымку насельніцтва праз працу дабрахвотнікаў. У выніку ўлады вымушаныя былі зрабіць стаўку выключна на дзяржаўныя СМІ, якія й забясьпечваюць сёньня агітацыйную кампанію рэжыму. І відавочна, што ўлады бу-

дуць імкнуцца да манополіі ня толькі ў галіне электронных СМІ, але й друкаваных. Значыць, мы можам чакаць закрыцьця ўсіх незалежных газэтаў.

Гісторыя сьведчыць, што агітацыя праз манопольныя СМІ мае плён толькі да тае пары, пакуль актыўнасьць грамадзкіх агітатараў застаецца вельмі нізкай. Як толькі ўтвараюцца рэальныя апазыцыйныя структуры й яны пачынаюць дзейнічаць, агітуючы насельніцтва беспасярэдне, г.зн. праводзячы працу ў працоўных калектывах і абыходзячы кватэры, давер да дзяржаўных СМІ й, адпаведна, да ўладаў істотна зьмяншаецца й урэшце зьнікае наагул.

Мы маем добра разгалінаваныя структуры па ўсёй краіне. Гэта значыць, можам супрацьстаяць прапагандовай машыне рэжыму нават у тых умовах, калі будуць забароненыя ўсе незалежныя газеты. Больш за тое, мы можам перамагчы рэжым у агітацыйнай сфэры, калі толькі змабілізуем сілы й пачнем працу з насельніцтвам праз абыход кватэраў. Людзі ня вераць сёньня ўладам, яны не задаволеныя сваім жыцьцём, і яны гатовыя нас выслухаць. Чаканьні грамадства скіраваныя сёньня на дэмакратычныя сілы, на нас. І гэтыя чаканьні ёсьць нашым дадатковым рэсурсам.

Абыход кватэраў – гэта цяжкая праца. І фізычна, і псыхалогічна. Каб зрабіць гэтую працу больш прастай і эфэктыўнай, у наступных нумарах "Навіны БНФ" будуць друкаваць канкрэтныя парады па арганізацыі абыходу кватэраў, па правядзеньні папярэдняе падрыхтоўчае працы й па самім абыходзе.

Хадзіць па кватэрах цяжка, але гэта адзіны шлях да перамогі на выбарах. Ува ўсім сьвеце посьпех на выбарах партыі здабываюць толькі праз абыход кватэраў, нягледзячы на тое, што яны маюць і фінансавыя, і прававыя магчымасьці агітаваць за сваіх кандыдатаў праз сродкі масавай інфармацыі. Для нас жа абыход кватэраў – наагул адзіны шлях данесьці да людзей нашу думку, нашыя ідэі, нашу праграму.

Будзьма ж актыўнымі, ня трэба баіцца грукаца ў дзьверы! Бо напісана: "Прасіце, і будзе вам дадзена; шукайце, і знойдзеце; грукайцеся, і адчыняць вам".

Аляксей ЯНУКЕВІЧ,
сябра Сойму БНФ

«Беларускія выбары будуць вольнымі і справядлівымі»

Такі характар прэзыдэнцкіх выбараў прадказвае кіраўнік беларускага ўраду.

Ярмошын абвінаваціў ЗША і іхных саюзнікаў, распавядаючы пра прычыны дыпляматычнай ізаляцыі краіны. У інтэрвію падчас візыту ў Латвію ён заявіў: "Мяркую, што гэта праблема была створаная не Беларусьсю, а іншымі краінамі, дзякуючы іх палітыцы двайных стандартаў".

Ярмошын таксама сказаў, што міжнародная супольнасьць мусіць прызнаць вынікі будучых выбараў і адкінуць усе падазрэньні на падтасоўку вынікаў галасаваньня на карысьць Лукашэнкі, які ўжо засьвяціўся ў выкарыстаньні нелегітымных сродкаў у палітычнай барацьбе. Тут маецца на ўвазе рэфэрэндум 1996 году. Прыблізна з тых часоў пагоршыліся дыпляматычныя адносіны з большасьцю краінаў.

Прэм'ер заклікаў Эўразьвяз і Злучаныя Штаты пасадзейнічаць інтэграцыі Беларусі ў міжнародную супольнасьць: "Мы робім крокі, якія паказваюць нашу зацікаўленасьць у гэтым пытаньні. Іншыя краіны павінны зрабіць крок насустрач. Нельга ўзяць і проста выкінуць краіну з Эўропы".

Прадстаўнікі АБСЭ, Рады Эўропы і Эўрапарлямэнту заклікалі беларускія ўлады забясьпечыць справядлівасьць правядзеньня выбараў. Дэлегатыя сустрэлася з прадстаўнікамі ад апазыцыі, якія сьцьвярджалі, што кастрычніцкія выбары былі сфальсыфікаваныя.

АБСЭ ўзьняла пытаньне дэмакратычнасьці й легітымнасьці кастрычніцкага галасаваньня і беларускага ўраду. Ярмошын выказаў сваё меркаваньне наконт маніторынгу прэзыдэнцкай кампаніі: "Усё залежыць, да якіх высноваў прыйдзе АБСЭ. Мы пагодзімся ў выпадку іх аб'ектыўнага характару. Інакш мы выкажам сваю думку".

Ярмошын абвясціў аб сьцьвярдзеньні міжнародных праваабарончых арганізацыяў, што ўлады падвргаюць рэпрэсіям і ўціску сваіх апанэнтаў: "У нас ёсьць канструктыўная апазыцыя, якая дзейнічае ў інтарэсах дзяржавы, якую мы прызнаём і якая мае свабоду слова". Але паводле словаў прэм'ера, "у той жа час ёсьць апазыцыя, якая праводзіць дэструктыўную палітыку ў дзяржаве. Такую апазыцыю мы, канешне, трымаць ня можам".

Пераклаў з ангельскай
Андрэй САРОТНІК

Навіны

Б Н Ф «АДРАДЖЭНЬНЕ»

№ 10 (43), 12 красавіка 2001 г., наклад 299 асобнікаў
Распаўсюджваньне бесплатна на правах нум-

vytoki.net

Адрас для піставаньня: 220005, Менск, а/с 42, тэл. 284-50-12

E-mail: bnf@journalist.com

в.а. рэдактара Віктар Івашкевіч
рэдактар нумару Аляксей Шэін

У нумары выкарыстаныя фатаздымкі Irex/ProMedia